Iskola — hamarabb

Jó néhány falunkban szorítóak az iskolagondok. Néhol a tanyáról bejáró gyerekek okoznak zsúfoltságot, másutt eddig is az volt. Pénzbeli teherbírásunkhoz mérten évekre előretekintő tervek rangsorolják, hol sürget legjobban a kényszer, illetve hol lehet leghamarabb enyhíteni a zsúfoltságon. A domaszéki új iskola vagy a ruzsai, illetve néhány évvel korábban a baksi megépítése, a pusztamérgesi bővítése olyan előrelépést jelentett, amely jó feltételeit teremtette meg az iskolában folyó igen fontos oktatásnak és nevelésnek.

A szatymaziak tervében az áll, hogy a mostani ötéves tervben meg kell kezdeni az építést, és a következőben be kell fejezni. Másképpen mondva ez úgy hangzik, hogy leghamarabb jövőre kezdhetnének hozzá. Alapos megfontolás után felsőbb — megyei tanácsi — támogatással egy évvel előre tudták hozni a kezdés időpontját és ez a kedvező határidőmódosítás igen nagy változás fordulópontja lett. Ha csak a kezdés változik, a befejezés időpontja nem, sok haszonnal nem jár a vállalkozás, sőt inkább növekednek a költségek. Az építőipar most kezdi kimondani, amit korábban is tudott, de kimondatlanul mégis követett, hogy neki is jobb valamit minél előbb befejezni. Fogalmazhatnánk úgy, hogy megértő fülekre talált a tanács embereinek a kérése, hiszen azt mondták, mindent elkövetnek, de azt is hozzátették, hogy munkaerőgondjaik vannak. Semmiképpen nem akarjuk azt szuggerálni, hogy az építőipar föladatai megoldásának az a módja, hogy más végzi el helyettük a munkát, mivel fontos épületről van szó, elismeréssel adózunk mégis — a tanácsnak, és a kisiparosoknak, meg a szatymazi termelőszövetkezet építőbrigádjának. Az történt ugyanis, hogy a tanács szép keretes bevezetővel kérni kezdte őket, segítsenek, ők pedig letették a beszédet, és azt társadalmi munkáról van szó, a vállalat természetesen megfizeti a segítők munkáját, hiszen ő is megkapja érte a pénzt. Azért érdemel mégis elismerést Rácz István, Kiss Péter Mihály, Szabó Sándor, Hornyák Ferenc, Paragi László, Makra Antal és a Finn—Magyar Barátság Termelőszövetkezet építőbrigádja, mert úgy szervezi a munkáját, hogy azonnal itt lehessen, ha szükség van rá. Mindnek lenne dolga bőven, az átcsoportosítás nekik sem egyszerű dolog. Egyetlen szempontot figyelnek, a 360 iskolás gondjait nézik. Aki egy évben jobban tanulhat, az a többiben is könnyebben boldogul.

H. D.

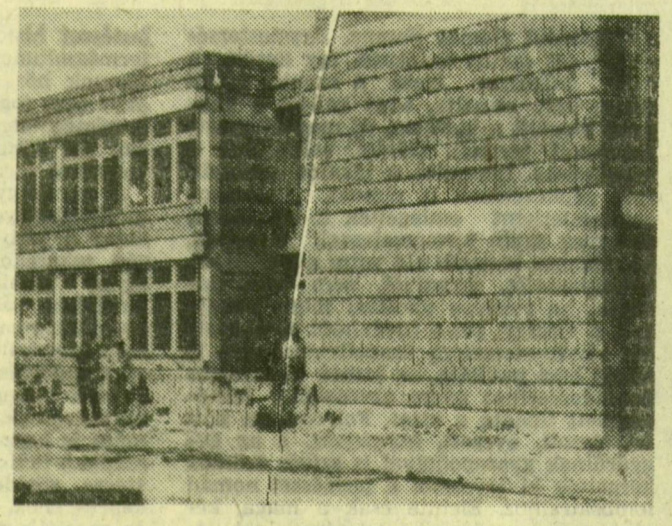

Molnár József felvétele

Állnak már az emeletes iskola falai

Sajtóriások exportja

A Zala megyei Tejipari Vállalat az idén 83 millió liter tejet dolgoz fel. Legkedveltebb exporttermék a sajt. Az utóbbi években milliókat költöttek a sajtgyártás korszerűsítésére, a minőség javítására, a mennyiség növelésére.

Gyártanak Zsiguli-kerék nagyságú ementálit, amelyből minden mennyiséget átvennének a svájci, NSZK-beli és francia megrendelők. A csaknem mázsás sajtokból több, mint ezret indítottak útnak. Érdekes a sajtóriások csomagolása. A tárolódobozok bármilyen hosszú úton megvédik az ementálit. A zalaberi termelőszövetkezet faipari részlege a dobozból idén 14 ezret készít a tejgyárnak.

Újabb különlegesség sorozatgyártását is megkezdték. A zalai füstölt sajt már formájával is felhívja a figyelmet. A „sajtszalámi" pontosan olyan alakú, mint egy rúd felvágott. Idén 50 tonnát gyártanak az új sajtból.

(MTI)

Orgonaest

Lehotka Gábor több mint évtizede vissza-visszatérő vendége a szegedi hangversenyéletnek. Aligha akad művész, aki a szegedi dóm orgonájával, a templom akusztikai viszonyaival kapcsolatban több személyes tapasztalatot, ismeretet gyűjtött volna, mint ő. Koncertjének műsorán ezúttal túlnyomórészt *Bach*-művek szerepeltek. A *h-moll prelúdium és fúga*, a *Choral prelúdium* a lehetőségekhez képest hiteles hangzásképpel, hatásosan szólalt meg. Lehotka orgonajátékának legfőbb erényeit, a fölényes technikai tudást, biztos stílusismeretet, az arányérzék és a lobogó temperamentum szerencsés ötvöződését a *g-moll fantázia és fúga*, valamint *C. Franck a-moll choralljának* előadása során élvezhettük igazán. Egykori mesterére, a váci székesegyház orgonistájára emlékezett Lehotka *Piléthy Tibor* romantikus ihletésű *G-dúr toccatájának* megszólaltatásával.

A koncerten énekes szólistaként közreműködő *Póka Eszter* hosszú ideig „szabadúszó" művészként tevékenykedett. Neve akkor vált ismertté, mikor 1977 májusában megnyerte a rádió dalversenyét. *Bizet Agnus dei* című művének, *Bach Schlage doch* címen ismert kantátarészletének és a *Magnificat Et exultavit* kezdetű áriájának előadásával a dóm akusztikai viszonyai ellenére határozottan jó benyomást keltett. Sötét fényű, telt, nagy formátumú produkciókra kiválóan alkalmas mezzóval rendelkezik, s a továbbiakban nemcsak a hangversenypódiumon szerezhet kellemes meglepetést, hanem — a jövő évadtól már a megújuló győri színház frissen szerződtetett magánénekeseként — az operaszínpadon is.

Cs. F.

Nyolcszáz kívánság

Lapozgatás a tanácstag-beszámolók iratgyűjtőiben

5. A levelek után

Ha azt mondjuk, hogy Szegeden hosszú évek óta példás komolysággal foglalkoznak a tanácstag-beszámolókon elhangzott közérdekű kérdésekkel, javaslatokkal, kívánságokkal — nem esünk semmi túlzásba. Nemcsak az adminisztráció pontos — az ügyek osztályozása és kiosztása a szakosztályoknak, vállalatoknak —, hanem az évi testületi értékelés is igen alapos és következetes, s a válasszal nem lezárul, hanem kezdődik valami. Az is ismeretes, hogy az évi költségvetési és fejlesztési összeg elosztásakor a tanács mindig tartalékol valamennyi pénzt az így beérkező halaszthatatlan feladatokra. Ez az összeg sosem lehetett és sosem volt akkora, hogy „hórukkokat" lehetett volna vele csinálni, de számos kis foltozásra futotta. A gazdálkodás igen kemény és szigorú tervszerűséget követel, meghatározza mindennek a sorát és rendjét. A város alapvetően fontos, napirenden levő dolgai az ötéves és az éves tervekben szerepelnek, gondos előretekintéssel — következésképpen ezután sem lesz mód, pénz és kapacitás minden panasz azonnali orvoslására. Egész panaszbokrok jönnek ilyenkor össze — s ezeket a város történetében valamikor sorolva generálisan kell majd megoldani.

Nos, ami még példás: az ilyen ügyek folyamatos ellenőrzése. Korábban elő-előfordult, hogy a lelkes akarás és a megnyugtatás szándéka „megelőlegezte" a megoldást. Aztán mégsem lett rá pénz, mégsem készült el... Újabb panasz, kérés, most már papírral fedezve... Ezzel szemben ma: egyetlen szakosztály, vállalat, intézmény sem lehet felelőtlenül gavallér az ígéretekkel. Komolyan kell venni mindenkinek, hogy az ígéret kötelező beváltással jár. Vagyis csak úgy és akkor szabad ígérni, ahogyan és amikor a teljesítés százszázalékos lehetősége is megvan.

Az idén kiküldött leveleken ez igen-igen érződik. Talán jobban, mint kellene. Nem jó az, ha végletek között ingadozunk. Most nagyon gyakori a szabadkozás, hogy nincs pénz, nincs kapacitás, nincs műszaki lehetőség, nincs gép... Kell, hogy legyen szervező erő, ötlet, s van ezernyi megajánlás a lakosságtól! Ezt az energiát mindig belekalkulálhatjuk közérdekű ügyeink előmozdításába. Ebből minden évben ötvenmilliónyi haszna van a városnak.

A városi tanács végrehajtó bizottságában a közelmúltban föl is merült annak gondolata, miképpen lehetne a tanácstag-beszámolókon elhangzottakat az eddiginél hatékonyabban beépíteni a várospolitikába, s miként lehetne még demokratikusabb ellenőrzés alá vonni ezeknek az ügyeknek a kezelését. Végül is mindez nem csupán igazgatási vagy technikai ügy, hanem politikai. A választókörzetben elsősorban a tanácstag felel a lakosságnak a várospolitikáért — ám az általa a tanácstag-beszámolón meg nem válaszolt kérdések az ügyintézők asztalára kerülnek, s a válaszok végeredményben az ő válaszaik. Fontos lenne ezért, hogy a tanácstag minimum lássa, olvassa a kiküldendő leveleket, hiszen nagyon is elképzelhető, hogy ő másfajta kapcsolatban van a lakossággal. A stílusa sem olyan, de tartalmilag is gondolhat mást vagy másként, s ilyen egyeztetések nagyon is ráférnének a válaszokra. Még az is elképzelhető, hogy a tanácstag aláírása is rajta legyen, mert ettől lenne egyértelmű a választópolgár számára, hogy egy nyelven beszélnek!

A jelenlegi formából tehát a politikum hiányzik elsősorban, s a magyarázat. A hivatalnak ugyan nem szokása sehol, hogy kommentálja döntéseit, határozatait, tájékoztatásait — de ez a viszonylat nem ügyfél és hivatal viszonya, hanem eredendően mégis választó és választott kapcsolata, tanácstag és lakos viszonya.

Gondolom, országosan is egyedülálló és új lenne ez a forma, s talán a tanácstagok mindegyike sem lelkesedne esetleg túlságosan érte, hiszen ezzel bajolni kellene — de akik találnak benne lehetőséget és rációt, járhatnak az intézésnek ezt a módját, anélkül, hogy kötelező erejűvé tennék. Sok bizonyító példa helyett álljon itt csak egy: az egyik választópolgár olyan kérdésre kapott választ, amire kíváncsi sem volt. Ez úgy történhetett, hogy a jegyzőkönyvbe bekerült két egyszerűsített mondat, s arra készült hárommondatos válasz, a tanácstag nélkül. Föl is panaszolta a választó. Ő csak egy kis útszakasz rendbe hozását kérte, s válaszul azt kapta, hogy nagyobb útépítésekre nincs fedezet és kapacitás! Meg, hogy „kérjük válaszunk szíves tudomásulvételét". Ám visszaidézhetjük az olyan típusú választ is, amilyet már említettünk: „Nem szerepel a címjegyzékben" — és kész. A közéleti demokratizmus finomabb kábeleken áramlik, semhogy a hivatalos, netán rideg hangvétel ne okozhatna időnként és esetenként kisebb zárlatokat választók és választottak kapcsolatrendszerében.

Ismételni kell: a kezdeményezés a városi tanács végrehajtó bizottságától indult, s ott is szavaznak majd róla. De a testület szándékaihoz nem fér kétség, messzemenően óhajtja a lakosság és a tanácstagok, az állampolgárok és a tanácsi testületek és hivatalok viszonyának szüntelen építését, akár a bensőséges megértésig! Szándékát azzal is kifejezte; saját soraiból bizottságot jelölt, amelynek az a dolga, hogy az ilyen apró homokszemeket is kiszűrje a kapcsolatokból, és javaslatokat tegyen a tanácstag-beszámolókon szóvá tett 800 kívánság mérlegelésére, a legsürgősebbek és leghalaszthatatlanabbak sorsának rendezésére, a többieknek a folyamatos, lehetőség szerinti tervezésére.

Nem esett még szó e sorozatban arról, hogy az idei tanácstag-beszámolókon választották újjá városszerte a lakó- és utcabizottságokat. Nem esett, mert kifejezetten ide kívánkozik, záró gondolatnak. A lakóbizottsági tagok a tanácstagok legjobb segítőtársai, a városi élet legapróbb mozzanatainak közvetlen érzékelői, a társadalmi munka buzgó szervezői. Újabb erek abban a kábelkötegben, amelyet a tanács és a lakosság közvetlen kapcsolatának nevezünk. Újjává-lasztásuk, megfiatalításuk sok friss áramot kapcsol közéletünk energiarendszerébe.

Sz. Simon István

Gémes Eszter:

Mindig magam

30.

— Bementem a hétköznaplő ruhámban, magas szárú cipő volt a lábamon, nem volt befűzve, csak körülkötve a fűzőjével, kedvetlenítettem magamtól. A szokásos ceremónia lezajlott, ott már a legény kezdett a beszédbe, nem a gűgyű. A hajam sem engedtem le pántlikára, csak koszorúba tűzve maradt. Gondoltam, azt mondta a gűgyű: Nem baj, ha szegény, csak szemreváló, meg dolgos legyen a lány. Amikor belépek, anyám összeráncolta a homlokát, szemével majd megölt. Ahogy kínálom a bort, ránézek a legényre, se szép, se csúnya. Amerre mentem, fordult utánam. Neki nem kellett, hogy a gűgyű beszéljen helyette. Mondja: — Szemeim meg vannak elégedve, hanem füleim mit fognak hallani?

— Mit mondjak? Majd János bácsinak megmondom.

Vasárnap eljött János bácsi.

— Te, János! Mit szólt a legén? A szömöm maj kisült, amikó jez a kutya beállított, úgy hétköznaplóssan.

— Aszonta, mögláccik, hogy a lány kissé buta, de majd magához nevelné. Nem csodálja, ha nem is telik neki különb ruhára, olyan sokan vannak!

— Egyébként a lán mögteccöt neki, szeretné, ha most őszre, Rózával együtt meglenne az ő esküvőjük is.

— Nem mén a lán! — mondja anyám.

— De kár észalajtani! Nem kéne más tallóján kapargatni.

Aztán anyám milyen boldogan beszélte:

— Esztérőm is möhetett vóna! A Korom gyerök mögkérte.

Kereszttestvérem Pestre ment férjhez, egy rendőrhöz. A fényképem nála volt, megtetszett egy rendőrnek. Barcsák Sándor volt a neve. Írtak, nem jöhetnek-e lánykérőbe? Én nem akartam. De anyám nem engedett.

— Nem ajasodsz vele! Inkább hírösödsz! Huszonkét éves vagy! Öregsző! Valakihön mönnöd köll!

Megíratta húgommal, csak jöjjenek! Jöttek is! Nagyon víg, csevegős volt a rendőr. A kereszttestvérem sándorfalvi volt. Eltalálták, menjünk be gyalog Sándorfalvára. Ők elmennek a faluba, mi meg betérünk a testyéremékhez. Elindultunk öten a rendőrrel, én elöl mentem, fogta a kezem. Utánuk anyám, a kereszttestvérem, és Sándor. Nagyon értette a szórakoztatást. Hazudott is, de az megbocsátható inkább, mint kukáskodjon. Ők aztán elmentek Sándorfalvára, mi meg hárman jöttünk hazafelé.

— No, eladó? Mit gondolsz?

— Nem mék, anyám!

— Nemé? Ilyen fizetésű embört észalajtani? Halálos vétök! Ránézni jis sokka külömb ténállad! Ugyé, Sándor?

— Hát ha nem kedveli! — feleli Sanyi.

— A szerelöm möggyün, csak kinyér lögyön!

Írt, aztán kérdezte, mit döntöttem? Válaszoltam, hogy arra idő kell. Megint írt: — Ha előttem egy nő végigmegy, én már tudom, kell-e nekem, vagy sem!

Nem válaszoltam.

Pusztaszer. Még abban az évben is elhatároztuk, elmegyünk az Árpád-emléki búcsúra, a szoborhoz. Pali, aki legényemnek tartotta magát, meghívott. Bárányt visznek elkészítve, feldarabolva. Csak bográcsba kell tenni és főzni. Hívott a kocsira, mondom: Én nem mék!

— Megyünk vagy húszan, én szeretek bandásan menni!

Ő is gyalog jött. A kocsival elküldte a sógorát, a paprikás főtt, egy szál zenészünk volt, aki hozzánk tartozott, egy szál hegedűvel. Az se ment el a kocsival, ő is gyalog jött. Mentünk vagy húszan, legények, lányok, mezítláb, cipőnket a kezünkben vittük. Nem kerestünk utat, legelőkön, irtásokon mentünk keresztül. Zajos volt a kis csapat. Harmatos volt a fű, dalos az erdő, mi még zajosabbak.

Velem a húgom volt, nem akart eljönni, mert a legénye nem jött be Csengeléről, de muszáj volt velem eljönni neki. Mi egy csoportban, húgom, öcsém, Sándor, Pali, Sándort senki nem számította udvarlómnak, csakhogy a család összejárt, barátságnak könyvelték el. Úgy mint a Siska ikrek is mindig odajártak, senki sem tudta, hogy Pista Marisra számol. Mi gyalog fél tízre odaérkeztünk. Nagyon gyülekezett már a nép a szobor körüli fákon kívül, mindenfelé. A szolgafákon bográcsot forgattak. Tízkor kezdődött a mise. Glattelferd csanádi püspök mondott prédikációt. Sírtak a por szülöttei.

Mondogatták még aztán is: ilyen hírős hely ez? Itt történt olyan nagy esemény? De szép hellön lakunk! Pali nem is jött a misére, ő ment intézkedni. Amikor mehívott, anyám azt mondta: a lányok mög sütnek kalácsot. Sütöttünk is, két tepsivel, feltettük a kocsira. A Tandari az italt rendezte, többedmagával. Azt mondja anyám: hogy állítotok oda önni, ha sömmit nem adtok bele. Csak aki hegedült, az nem adott bele semmit. Sándor mivelünk volt, azt már mindenki úgy vette.

Leterítettek egy sátorlapot a gyepre, három paraszttálba széjjelszedték a paprikást, mindenki melléje telepedett. Bicskahegyre szurkálva, kenyérre tartva, hogy odacseppenjen. A hajábakrumplit előre felforralták fazékban, két tégla közt, azután a parázsnál mindig forrdogált. Azt is megpucoltúk, a paprikás tetejére körberaktuk. Mártogatták a szaftjába.

(Folytatjuk.)